

Sisäisen tarkastuksen kertomus vuodelta 2025 ja tarkastussuunnitelma vuodelle 2026

46/00.03.01.00/2026 Sisäisen tarkastuksen kertomus vuodelta 2025 ja tarkastussuunnitelma vuodelle 2026

Hallitus 09.03.2026

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Valmistelija Johtaja Jussi M. Saarinen, jussi.m.saarinen@hsl.fi

Julkisen toiminnan luotettavuus edellyttää riittävää ja asianmukaisesti järjestettyä valvontaa. Kuntalain 14 luvussa säädetään kunnan ja kuntayhtymän hallinnon ja talouden tarkastuksesta. Kuntalain 39 §:n mukaan hallituksen on huolehdittava sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kuntalain edellyttämät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä HSL:n hallintosääntö määrittelevät valvonnan ja riskienhallinnan menettelytavat sekä vastuunjaon.

HSL:n hallintosäännön 24 §:n mukaan kuntayhtymän hallinnon ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Ulkoinen valvonta toteutetaan toimivasta johdosta riippumattomana, ja siitä vastaavat tilintarkastaja sekä tarkastuslautakunta. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat kuntayhtymän omaa valvontaa ja toiminnan jatkuvaa itsearviointia, ja ne muodostavat osan normaalista johtamisesta. Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa, että toiminta on lakien, sääntöjen, ohjeiden ja päätösten mukaista, voimavarat ovat tuloksellisessa käytössä, omaisuus on turvattu ja johdon saama informaatio on oikeaa, tarkoituksenmukaista ja ajantasaista.

Hallintosäännön 32 §:n mukaisesti hallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteensovittamisesta siten, että kuntayhtymän toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistuvat. Hallitus vahvistaa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet, valvoo niiden toimeenpanoa sekä antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, keskeisistä johtopäätöksistä sekä merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan operatiivinen kokonaisvastuu on toimitusjohtajalla, joka antaa tarvittavat lisäohjeet valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamiseksi. Johtavat viranhaltijat vastaavat omilla toimialueillaan ohjeiden mukaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimivuudesta sekä merkittävimpien riskien asianmukaisesta raportoinnista.

Sisäinen tarkastus on näkyvä osa sisäistä valvontaa. Se arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi havainnoistaan sekä esittää tarvittavia kehittämistoimenpiteitä. Sisäinen tarkastus raportoi sekä toimitusjohtajalle että hallitukselle.

Sisäisen tarkastuksen yhteenvetoraportti vuodelta 2025

HSL:n sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen mukaan hallitukselle laaditaan vuosittain yhteenvetoraportti keskeisimmistä tarkastushavainnoista. Merkittävistä sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan puutteista sekä väärinkäytöksistä raportoidaan kuitenkin tarvittaessa viivytyksettä. Raportoinnissa huomioidaan vuosisuunnitelman toteutuminen ja tarkastuksille asetetut tavoitteet sekä arvioidaan sisäistä valvontaa kokonaisuutena.

Vuoden 2025 tarkastussuunnitelman mukaiset tarkastukset on toteutettu ja raportoitu toimitusjohtajalle ja johtaville viranhaltijoille seuraavien tarkastusten osalta:

- Hankintamenettelyt
- Uuden lippujärjestelmän (LTH) taustajärjestelmän ja siihen tietoa tuottavien myyntikanavien järjestelmien kirjanpidollisten riskien ja kontrollien auditointi.

Hankintamenettelyiden osalta keskeisimmät havainnot ja kehittämissuositukset liittyivät hankintojen kustannusten seurantaan sekä hankintoihin liittyvään sisäiseen valvontaan ja hankintojen ennakointiin. Uuden lippujärjestelmän tarkastuksessa keskeisimmät havainnot ja kehittämissuositukset liittyivät myynnin täsmäytykseen, HSL-palvelupisteen hyvityksiin sekä Asta-järjestelmän ominaisuuksiin.

Sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelma 2026

Sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa säädetään tarkastussuunnitelmasta. Sisäisen tarkastuksen on laadittava kullekin vuodelle tarkastussuunnitelma, jonka toimitusjohtaja hyväksyy. Suunnitelmassa on otettava huomioon olennaisuus ja suhteellinen riski sekä ylimmän johdon esittämät näkökohdat.

Tarkastustyössä noudatetaan lähtökohtaisesti hyväksyttyä suunnitelmaa, mutta siitä voidaan poiketa esille nousseiden asioiden niin edellyttäessä. Suunnitelmaan voidaan tehdä tarvittaessa muutoksia ja tarkennuksia. Sisäinen tarkastus voi suorittaa myös erillisiä toimeksiantoja, jotka eivät sisälly suunnitelmaan. Tarkastussuunnitelmaa muodostettaessa ja kokonaisuuksia priorisoitaessa on otettu huomioon kuntayhtymän toimintaan liittyvät ajankohtaiset asiat ja toiminnoissa tapahtuneet muutokset sekä johdon esittämät näkökohdat.

Vuoden 2026 sisäisen tarkastuksen suunnitelmassa on kolme tarkastuskohdetta:

- Kaupunkiliikenteen hallinto- ja ylläpitokustannukset
- Puitesopimusten käyttö ja seuranta
- Myyntijärjestelmien asiakaskuittien asianmukaisuus.

Ehdotus

Hallitus päättää merkitä tiedoksi sisäisen tarkastuksen yhteenvetoraportin vuodelta 2025 ja sisäisen tarkastuksen alustavan tarkastussuunnitelman vuodelle 2026.

Päätös

Liitteet

Sisäisen tarkastuksen vuosiyhteenveto 2025 (salassa pidettävä, JulkL 24.1 § k 15)
Ehdotus sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelmaksi 2026 (salassa pidettävä, JulkL 24.1 § k 15)